

Περίεργο που μας ήρθε κοντά μας, από την Αλτερ εγκο, περισσότερο κατανοητό να μας ερχόταν από τον πάλαι ποτέ Δ.Ο.Λ.

Ας προστεθεί στα πολλά περίεργα της εποχής. Κι ας καταχωρηθεί στα θετικά περίεργα.

Με αφορμή λοιπόν την συμπλήρωση μισού αιώνα, από την διάσπαση του Ελληνικού κομμουνιστικού κόμματος, τρεις δεκάδες, διανοούμενοι, ιστορικοί, πολιτικοί, δημοσιογράφοι, καταθέτουν την άποψή τους.

Κι όπως περιγράφει στην εισαγωγή του, ο Μιχάλης Μητσός που είχε και την επιμέλεια της έκδοσης, «...σκοπό δεν είχε να απαντήσουν στο ερώτημα «*Τι κάνατε εσείς όταν διασπάστηκε το Κ.Κ.Ε.*;». Αλλά να συμβάλουν με ένα προσωπικό, συναισθηματικό, βιωματικό ή πολιτικό κείμενο, σε μια συζήτηση που δεν έχει σταματήσει ποτέ και αφορά τις αρχές, τον χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία της Αριστεράς.»

Αυτό που καταλαβαίνουμε σήμερα, είναι ότι η περίφημη 12η ολομέλεια χώρισε το Κ.Κ.Ε. δημιουργώντας ένα σχίσμα στην αριστερά. Αυτό σε πολιτικό – ιδεολογικό επίπεδο.

Το αντίκτυπο σε ανθρώπινο όμως επίπεδο, είχε ήταν ασύγκριτα ακριβότερο τίμημα. Μετέβαλε άμεσα, βαθιές, ειλικρινείς συντροφικότητες, σε σκοτεινές, φανατικές έχθρες.

Ακολουθούν λίγες αναφορές στο περιεχόμενο της έκδοσης, όπως καταγράφηκαν από όσους έζησαν τα γεγονότα.

Τίτος Πατρίκιος. Σπαραξικάρδιος, αριστουργηματικός σε μια συνέντευξη που έδωσε στον επιμελητή της έκδοσης, αφηγείται πως, η πρακτική εφαρμογή της ιδεολογίας έφερε κοντά ανθρώπινες ψυχές, και πως η ίδια, άσπλαχνα τις απομάκρυνε.

*«... Μόνον μίαν άκρη της αλήθειας να σηκώσω
Να ρίξω λίγο φως στην πλαστογραφημένη μας ζωή
Όσο μπορώ, κι όσο κρατήσω»*

Νίκος Μπελογιάννης. Ένα μικρό αλλά τόσο περιεκτικό σημείωμα. Τόσο για το προσωπικό του βίωμα, όσο και για τις συνθήκες. Καταλήγει σε ένα πελώριο συμπέρασμα: *«Αυτό που διαπιστώθηκε αργότερα ήταν ότι στην ελληνική Αριστερά είχε κερδίσει κανείς ένα σημαντικό προνόμιο: ότι μπορούσε πλέον να είναι αριστερός, χωρίς να είναι σταλινικός».*

Σώνια Γ. Τσιτήλου. Μεστό αφήγημα που περιγράφει το σχίσμα μέσα από τις ζωές ανθρώπων που ζούσαν με το κόμμα, για το κόμμα και τις επιδιώξεις του. Καταλήγει στο: *«Από την παρανομία τα στελέχη του ΚΚΕ στο εσωτερικό στην τοποθέτηση τους εξέφρασαν αυτό που πολύ εύστοχα αλλά με μεγάλη πικρία είπε ένας ρώσος φίλος «τα τανκς δεν κινήθηκαν μόνο κατά των Τσεχοσλοβάκων, κινήθηκαν κυρίως εναντίον μας».*

Δημήτρης Ραυτόπουλος. Πλούσιο, όμορφο κείμενο, *«... για να πω την αλήθεια, μελαγχολώ αφόρητα με την κομματική παρελθοντολογία (για αυτό ξεσπάω εδώ γραπτώς με το άλλοθι της ιστορίας!)».*
Ενίστε δηκτικός: *«... τελευταίο επεισόδιο της παρακμής: η τερατογέννηση των σιαμαίων ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ». Πάντοτε η κριτική από αριστερά είχε ποιοτικά χαρακτηριστικά που εξέλιπαν από την κριτική από τα δεξιά.*

Ρούλα Γεωργακοπούλου. Εξαιρετικό δείγμα κειμένου που καταφέρνει και ισορροπεί ανάμεσα στην προσωπική καταγραφή, στην παροχή σωρείας πληροφοριών, συνθέτοντας ένα βαθύ, εύφορο αφήγημα.

Νικηφόρος Αντωνόπουλος. Κρατούμενο στη Γυάρο τον βρήκε το Σχίσμα. Μας περιγράφει γλαφυρά το παράλογο πλαίσιο. Το αποκορύφωμα το φύλαξε για το τέλος. Νοέμβριο του '68 κλείνει η Γυάρος και οι κρατούμενοι μεταφέρονται στο Λακκί της Λέρου. Το μεταγωγό έφτασε ξημερώματα και άφησε τους εκτοπισμένους έξω από το στρατόπεδο, όπου βρέθηκαν αντιμέτωποι με την παράνοια: *«Μεγάλη ομάδα κρατουμένων σ' αυτό μας «υποδέχτηκε» με κραυγές αποδοκιμασίας και με το σύνθημα «έξω οι Τσέχοι».* Η αιτία, βρισκόταν στο ότι μετά την εισβολή στην Τσεχοσλοβακία, τρεις μήνες νωρίτερα, πολλοί από τους κρατούμενους στη Γυάρο είχαν υπογράψει κείμενο κατά της εισβολής.

Γιάννης Κ. Πρετεντέρης. Σπαταλά περισσότερο χώρο σε μια προσπάθεια να πείσει πόσο κακό και αποτυχημένο σύστημα είναι ο Κομμουνισμός και λιγότερο για να συμβάλει στο ζητούμενο: *«.. η πραγματική ουτοπία δεν ήταν τόσο ο ίδιος ο κομμουνισμός, όσο η ψευδαίσθηση ότι μπορούσε να είναι κάτι άλλο από εκείνο που υπήρξε».*

Μυρτώ Λαλιούτη. Χρησιμότετη η συμβολή της, μας προσφέρει ένα μικρό αλλά πλούσιο δείγμα της λογοτεχνικής ποιητικής αναφοράς στο θέμα

*«... Πολιτική και λίγο σεξ
μας διαχωρίζουν από το ΕΞ.
(Όχι μόνον ολοκαύτωμα
Χρειάζεται κι απαύτωμα) (Μ. Αναγνωστάκης)*

Μάκης Μαΐλης. Απολύτως αναμενόμενες οι θέσεις του. Καταλήγει: *«Εξάλλου, αυτή είναι η πορεία και όσων ΚΚ απέβαλαν τι κομμουνιστικές αρχές και αξίες. Η μεγαλύτερη υπηρεσία τους στο καπιταλιστικό σύστημα (βλέπε π.χ. Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία) είναι ότι τσάκισαν μεγάλα εργατικά κινήματα, οδηγώντας τα στον συμβιβασμό με το κεφάλαιο και στην ενσωμάτωση, προκειμένου να υλοποιηθεί η στρατηγική του ιμπεριαλισμού».*

Μανώλης Γλέζος. Έζησε τα γεγονότα στο Παρθένι της Λέρου εκτοπισμένος. Περιγραφικότετος μας μεταφέρει την διάσπαση της σε εκείνο το στρατόπεδο, σε Δωδεκατικούς, τους υπερασπιστές, δηλαδή, της απόφασης της 12ης ολομέλειας, τους οποίους ο Γλέζος όρισε ως «Μεσονύκτιους» και εκείνους του Κλιμακίου που αντιτέθηκαν στην 12η, τους οποίους αποκαλούσε «Κλιμακτήριοι». Υπήρξε και μια τρίτη ομάδα που ταλαντευόταν στην οποία ανήκε και ο Γλέζος. Τους ονόμασαν «Χάος».

Μας μεταφέρει και μια συνάντηση που είχε με τον Χ. Φλωράκη:

«Μόλις συναντηθήκαμε τον ρώτησα ευθέως: «Χαρίλαε γιατί είσαι με την δωδεκάτη;» Μου απάντησε: «Διότι είναι η πλειοψηφία». Του είπα τότε: «Χαρίλαε δική σου γνώμη δεν έχεις;» Μου απάντησε: «Μανώλη, εγώ δεν έχω τις δικές σου πλάτες».

Τούτα τα λίγα είναι αρκετά, για να πάρει ο αναγνώστης μία εικόνα για τη σύγχυση επικράτησε τότε, και το πιο σπουδαίο, πόσο και πόσοι αδικήθηκαν, ποδοπατήθηκαν, εξευτελίστηκαν. Όχι ότι όλα τούτα ήταν άγνωστα σε πλειάδα σοβαρών, πιστών και καλλιεργημένων συντρόφων.